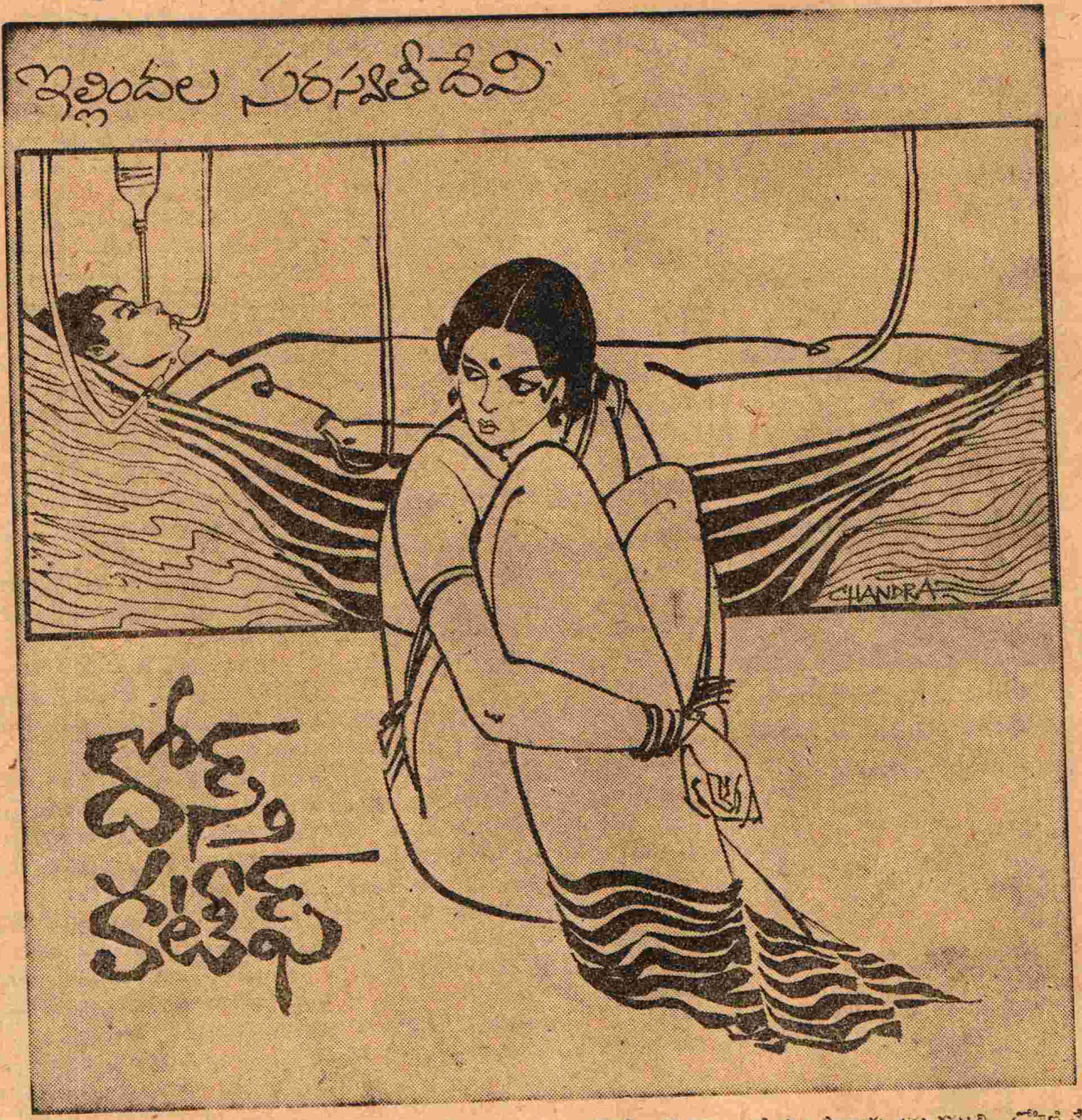

రమణమ్మ మధ్యాహ్నం రెండింటి వరకూ ఎదురు చూసింది రోహిణికోసం. ఆమె ముఖంలో విసుగుదల కొద్దిగా తొంగి చూసింది.

ఇంట్లో ఇంకా సేపు ఏం చేస్తున్నది? తానిక్కడ మంచినీళ్ళయినా తీసుకోదని తెలిసి కూడా ఆలస్యం చేస్తే ఏమనుకోవాలి.

కాస్త వంటచేసి బల్లమీద పెట్టి, తానింత తిని, పనిపిల్లను అడిగా [illegible] రాటానికి ఇంత సేపు చేస్తోందేమిటి రోహిణి.

ఆమె కళ్ళమీద చేతులు పెట్టుకుని తల గోడ కా[illegible] కన్నీరు కారుస్తున్నది.

హఠాత్తుగా వెచ్చటి చేతులు రెండు ఆమె చేతులను ముఖం మీదినుండి తొలగించాయి.

"చెల్లెమ్మా! నాకు చాలా ఆలస్యమయ్యింది. ఇప్పటికే. లేవండి. మనం దిగిన ఆటోలో ఇంటికి వెళ్ళి, స్నానంచేసి భోజనం చేయండి. [illegible]తో ఆమె ముఖమంతా నవ్వు, చెంపలు [illegible] పోయిన [illegible] [illegible] రోహిణి. ఆమెను లేవదీసే ప్రయత్నం చేసింది కాని చేతకాలేదు.

"[illegible]! రోహిణి [illegible] ఏదో శిక్షిస్తున్నావే ఉంది. కంటి తడి ఆరకుండా చెప్తోంది. మేం బతికుండగానే ఇంట్లో అంటరాని [illegible] విస్మరించారా. గంటలపాటు ఎంతేందో.

"చెల్లెమ్మా!" అంటూ రోహిణి ఆమె ఒళ్ళో వాలి పోయింది.

ఆమె రోహిణి వైపు విప్పు చూపులు చూసింది. ఆ ఎర్రటి ముఖం మీద కుంకుమ బొట్టు జ్వాలలా మండుతోంది.

ప్రాణం ఉండీ, జీవం లేనట్టుగా మంచం మీద పడి ఉన్న [illegible] కన్నతల్లి. రోహిణి చేసి కన్న భార్య! తా [illegible]డిని కనీ పెంచి పెద్దవాడిని చేసింది. [illegible]డి చదువూ, ఉద్యోగం, దర్జా చూసింది. బిడ్డ తండ్రిగా దీవించింది. కాని — రోహిణి ఏం చూసింది. ఏ సుఖమనుభవించింది. ఇంటి కోడలిగా గడపలో అడుగు పెడుతూనే తాళి[illegible] [illegible] కుకపోయినా కన్నట్టుగానే [illegible] నెల [illegible] గుండెకు హత్తుకుని పెంచడం మొదలుపెట్టింది. ఇరవై ఏళ్ళ రోహిణి జీవితం ఎట్లా గడుస్తోంది.

ఆమె కళ్ళు చెమర్చాయి — కాని వెంటనే విగ్రహం[illegible] రోహిణి [illegible] కళ్ళు, ముఖం [illegible] "మామగారు భోజనం చేశారా రోహి[illegible]" [illegible] విమురుతూ అడిగింది.

"చెల్లెమ్మా. ఇవాళ ఇంటినుంచి కాఫీ కూడా తీసుకురాలేదు. పాచి ముఖం కడగలేదు."

ఇంకా పొడుగు ఎదగండి
2" — 8"

నూతన శాస్త్ర పద్ధతి లో వ్యాయామములు, ఎక్కువ పొడుగు కండి. ఆరోగ్యవంతులు అవండి. స్త్రీ పురుషులకు ఎల్లరకు అనుకూలమైనది. దీని వంటి కోర్సు లేక పుస్తకం మరొకటి ఎంతమాత్రం లేదు. వివర ... ఉచితం
New C.T. Hospital (CAP)
Azad Market, Delhi.

డా॥ పి.వి.కె. రావ్, B.A.

సెక్స్ స్పెషలిస్ట్
(వైద్య విద్వాన్ - వైద్యాచార్య)
వివాహము వాయిదా వేయ నవసరము లేదు దురభ్యాస ములవలన కలిగిన నరముల బలహీనత, సుఖవ్యాధులకు ఆయుర్వేద చికిత్స పోస్టు ద్వారా కూడ చికిత్స కలదు ... ...
రావ్స్ క్లినిక్,
టి.బి.రోడ్, తెనాలి. ఫోన్: 700.
SUVARNA

తాజాదనపు మరియు ఎక్కువ పకాలము పరిమళమునకు వాడండి

రంభ
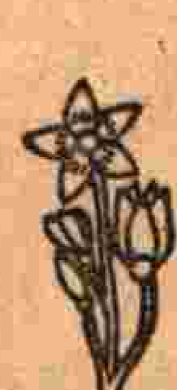
మరికొళందు, ఇంటిమేట్
మరియు 28 ఇతర సెంట్లు

Mfgrs :
Ramba Cosmetics,
Adayar
MADRAS - 600 020.

"అయ్యో" ఆమె త్రుళ్ళిపడి లేచింది. "మనం కళ్ళతో చూస్తున్నాం. కనుక కొంత తృప్తిగా ఉంది. సొంతం పరిస్థితిని కంటితో చూడలేదు కనుక వాళ్ళ ఆ ఎడతె కుర్చీలోనే కూర్చుని కుళ్ళి కుళ్ళి ఏడుస్తున్నారు. ఆయన పడుతున్న బాధపూడ లేకుండా ఉన్నాం. అందుకే ఇంత ఆలస్యమయిందా రోహిణీ! నేను ఇంటికి వెళ్ళి సాయంత్రం వస్తాను జాగ్రత్త" జ్యోతులల్లా ఉన్న కళ్ళను కొంగుతో తుడుచుకుని గడపదాటి మెట్ల దగ్గరకి వచ్చింది.

డాక్టరు మారుతీ రావు మెట్లెక్కి పైకి వస్తూంటే పక్కకు జరిగింది.

ఆయన పైకి రాగానే "మెట్లెక్కి వస్తున్నారు లిఫ్టు పాడయిందా డాక్టరుగారూ! నేను పేయింగ్ రూం నెంబరు పదిలో ఉన్న పేషెంటు తల్లిని. ఎలా ఉంది బాబూ మా నాయన పరిస్థితి?" అడిగింది.

ప్రతి రోజూ ఆమె మెట్లు దిగే వేళ డాక్టరు మారుతీ రావు మెట్లెక్కి పైకి వచ్చే వేళ ఒకటే ఆమె చేతులు జోడించి ఆయనను ప్రశ్నించే వేళ కూడా అదే.

చిత్రంగా ఇద్దరికీ ఈ వేళ ఆలస్యమే అయింది.

"ఇవేళ నే నింకా రిపోర్టు చూడలేదు. చూసి చెప్తా లెండి. ఇంటికి వెళుతున్నట్టున్నారుగా వెళ్ళి రండి" గబగబా ఆమెను దాటుకుంటూ వెళ్ళాడు.

నిలువుగా కూలిపోయినట్టు ఆమె దీనంగా నిట్టూర్చింది.

ఒది మగాడవ అంటను... మెట్లన్నీ దిగి చుట్టూ తిరిగిపోయి గేటుదాటి ఆటో ఎక్కి ఇల్లు చేరాలి.

ఇలా ఏణాకుఏణాకు వచ్చే ఆశను డాక్టర్ల పూరడింపు మాటలతో చిగురింపజేసుకుంటూ, రెండు సంవత్సరాలుగా ఉస్మానియా హాస్పిటల్‌కూ రామంతపురానికీ తిరుగుతుంది రమణమ్మ. సాయంత్రం ఆరు గంటలకు ఉస్మానియా హాస్పిటల్‌కు ఆటోలో వెడుతుంది. తిరిగి మరునాడు కోడలు రోహిణి దిగిన ఆటో ఎక్కుతుంది.

ఒక్క పూటయినా నాగా లేకుండా ఆమె దిగటం, ఈమె ఎక్కటం జరుగుతోంది.

ఆ గదిలో గోడకు ఆనించి ఉన్న సోఫా మీద కూర్చుని, కిటికీ గుండా కిందికి చూస్తోంది రోహిణి. ఎటుచూచినా పూల తోట, పచ్చని లాను. దాని చుట్టూ రంగు రంగుల పూల చెట్లు. ఈ తోట అందాన్ని రోగులంతా చూడగలిగితే;

అది ఎంత పెద్ద హాస్పిటల్. ఎని శాఖలు. ఎని లిఫ్టులు? ఆ పెద్ద హాల్లో ఆసిఫ్ జాహి వంశీయుల ఫోటోలు ఎంతెంత పెద్దవి. హైదరాబాదు నగరంలో మీర్ ఉస్మాన్ అలీఖాన్ తన పేరుమీద యూనివర్సిటీ ఒకటి, హాస్పిటల్ ఒకటి నిర్మించి తన పేరు నిత్యం అందరూ స్మరించుకునేటట్లు చేశాడు.

ఎప్పుడు చూసినా ఆ హాస్పిటల్లో దారి తప్పకుండా అనుకున్న చోటికి వెళ్ళే వాళ్ళు అరుదు.

రోహిణి గది దాటి బయటికి వచ్చి కారిడార్ పొడుగునా నడిచి మళ్ళీ గదికి చేరుకుంది.

ఒక్కొక్క గదిలో ఒక్కొక్క రకమైన బాధ. డాక్టరు తీర్చగలిగినవి కొన్ని — తీర్చలేనివి కొన్ని— మొండి పడినవి కొన్ని.

అప్పుడే చీకట్లు అవరించుకుంటున్నాయి. చెట్ల మీది పక్షులు రెక్కలు టపటపలాడించుకుంటూ విపరీతంగా అరుస్తున్నాయి. దీపాలు వెలిగాయి. రోగులను చూడటానికి వచ్చే విజిటర్లు గుంపులు గుంపులుగా వెళ్ళకు బయలుదేరుతున్నారు.

వాచ్‌మన్ గంట వాయిస్తూ అందరినీ వెళ్ళమని హెచ్చరిస్తున్నాడు.

మరి కాసేపటికి రోగులు ఎవరి మంచం మీద వారు పడుకుంటారు, బిక్కుబిక్కుమంటూ. తమ ఆత్మీయులు చెప్పిన ధైర్యం జారటం మొదలు పెడుతుంది. బ్రెడ్ తింటారు. పాలు తాగుతారు. నర్సులు గొంతులో పోసిన మందులు మింగుతారు.

అయ్యో అత్తగారింకా రాలేదు. పిల్ల ఏడ్చిందో? మామగారు దుఃఖపడుతున్నారో?

రోహిణి గదిలోకి వచ్చింది. స్విచ్ నొక్కింది. లైటు వెలిగింది. ఆమె ఆ గదిలోనే ఉంటుంది. ఆ మంచం వైపు చూడాలని ఉన్నా చూడదు. హఠాత్తుగా ఎప్పుడైనా దృష్టి ఆ మంచం మీద ఉన్న రోగి మీదికి పోయినట్లయితేమరి — అక్కడి నుంచి కదలలేదు.

కడుపులో దుఃఖం అలలు అలలుగా పైకి లేచి మనసులో కలసి మనోవేదనతో ఉధృతంగా పొంగుతుంది.

ఆ మంచం మీద తెల్లటి దుప్పటి కప్పుకొని పడుకున్నది సొంతం మల్లెలతో పోటీ పడేటట్లున్నాయి నల్లటి కురులు కృష్ణవేణమ్మ అలలు మాదిరిగా ఒంపులు తిరిగి మెడవరకూ దిగుతాయి. అతడు కళ్ళు తెరవడు. తెరచి ఉంటే అవి పువ్వులా నవ్వుతూ ఉండే విశాల నయనాలు. వంపులు తిరిగిన అతడి పెదవులు కదిలితే అర విరి మొగ్గలా ఉంటాయి. ఆ గులాబీ రంగు పెదవులు విచ్చుకుంటే తెల్లటి పలు వరుస తొంగిచూస్తూ ఉంటుంది.

కాని — కాని అతడు కళ్ళు తెరవడు. పెదవులు కదిలించడు. పలువరుసను కనబడనీయడు.

అతడు జీవించే ఉన్నాడు. గుండె కొట్టుకుంటూనే ఉంది. శ్వాసకోశాలు పనిచేస్తున్నాయి. ఉచ్ఛ్వాస నిశ్వాసాలు క్రమబద్ధంగా ఉన్నాయి.

కాని — అతడి మిగతా అవయవాలు వాటి వాటి ధర్మాలను సహజంగా వాటంతట అవి నిర్వర్తించ లేవు. అవి యంత్రాల సహాయంతో పని చేస్తాయి.

ఆ అవయవాలకు ఆజ్ఞలు ఇచ్చే మెదడు పని చేయటం లేదు. అది ఏక్సిడెంటులో పెద్ద దెబ్బ తిన్నది.

రెండు సంవత్సరాలు కావచ్చింది. కాని రోహిణికి అప్పుడు జరిగినట్టుగా ఉంటుంది.

* * *

ఉగాది పండగ వస్తోంది. రేపు లేదు ఎల్లుండే పండగ. ఆఫీసు నుంచి ఇంటికి వస్తూనే "రోహిణీ! జీతం వచ్చింది. నీకో మంచి చీర చూసి వచ్చాను. నాకు తొందరగా కాఫీ ఇచ్చి తయారుగా. చీర కొని, అలా అలా టాంక్‌బండ్ మీద చల్లగాలికి కాసేపు ... ... మనిద్దరం స్కూటరు మీద బయటికి వెళ్ళి?" అన్నాడు

ఉత్సాహంతో.

నిజానికి ఎన్నాళ్ళో కాలేదు. అసలు ఆమెతో అతడికి వివాహ మయి ఆరు నెలలే అయింది.

ఆమె గబగబా కాఫీ టిఫిన్ ఇచ్చింది. ఎవరూ లేరు కదా అని అతడు అటూ ఇటూ చూసి ఆమె నోటి కందించిన పకోడీలను అమృత ప్రాయంగా నమిలింది. అత్తగారి చేతికి పిల్ల నిచ్చి ఇద్దరూ స్వర్గంలో విహరించినట్టు విహరిద్దామని బయలు దేరారు.

లిబర్టీ దగ్గిర దిగి అతడికి నచ్చిన చీరె, రవిక బట్ట కొని, వాటికేభై రూపాయల బిల్లు చెల్లించారు. ఇక లిబర్టీ మీదుగా టాంక్‌బండ్ మీద కాసేపు కూర్చుందా మని బయల్దేరారు. స్కూటరు స్పీడుగా బయలు దేరింది. పకపక నవ్వుతూ ఆమె ఏదో అంటోంది. అతడు జవాబుగా నవ్వుతూ ఆమెకు సమాధాన మిస్తున్నాడు. ఏ వాహనమూ రోడ్డు మీద లేనట్టుగా అతడు ఊహించుకుని తన ప్రజ్ఞ నంతా భార్యకు చూపిస్తూ స్కూటరు నడుపుతున్నాడు.

నల్లటి ఎంబాసిడర్ రయ్యిమంటూ వస్తోంది. సాంబు ఇంకా జోరుగా పోతున్నాడు. ఎంబాసిడరు స్పీడు హెచ్చించింది.

అంతే.

ఎంబాసిడర్ స్కూటర్ని నెట్టుకుంటూ దూసుకు పోయింది.

రోడ్డు మీద ఒక మూల రోహిణి. మరొక మూల సాంబు పడిపోయారు. రోడ్డుకు మధ్యగా స్కూటర్ పడి రోడ్డు మీద నెవరూ లేనట్టు రాకపోకల రద్దీని గమనించకుండా హాయిగా పడుకునే పెయ్య దూడలా పడి ఉంది.

రోహిణి దోక్కు పోయిన చోట చీరె కొంగుతో తుడుచుకుంటూ సాంబు కోసం వెతుకుతోంది.

ఏడీ? ఎక్కడున్నాడు?

ఫుట్‌పాత్ దగ్గిర పడి ఉన్నాడు. ఎక్కడా దెబ్బ తగిలినట్టే లేదు. కాని ఒంటి మీద స్పృహలేదు. వెల్లకిలా పడున్నాడు.

రోహిణి సాంబు దగ్గిర కొచ్చేసరికే చుట్టూ జనం మూగారు. పోలీసు వాను వచ్చింది.

చుట్టూ చేరిన వాళ్ళలో ఒకరిని పిలిచి ఇంటికి కబురు చేసింది రోహిణి. సాంబుతో పోలీసు వానులో హాస్పిటల్‌కు వెళ్ళింది.

తల్లీ తండ్రీ వచ్చారు. తలలు బాదుకుని ఏడిచారు. పెద్ద డాక్టరు వచ్చారు. న్యూరో సర్జన్లు వచ్చారు అన్ని పరీక్షలూ చేశారు. అతడిని మంచం మీద పడుకోపెట్టి ట్యూబులు తగిలించారు.

వైద్యం చక్కగా జరుగుతోంది. ఉపచారం క్రమబద్ధంగా జరుగుతోంది.

సాంబు కన్ను తెరచి చూడడు.

నోరు తెరచి అమ్మా అనడు.

అందరికీ ఆశ. ఎప్పుడో అతడు కన్ను తెరుస్తాడనీ, పెదవి విప్పి అమ్మా అంటాడనీను.

కాని అతనిలో చలనం లేదు.

"డాక్టరుగారూ! నా బిడ్డ బతుకుతాడా?" గుండెలకు చీల్చుకుంటూ వస్తుందా స్వరం.

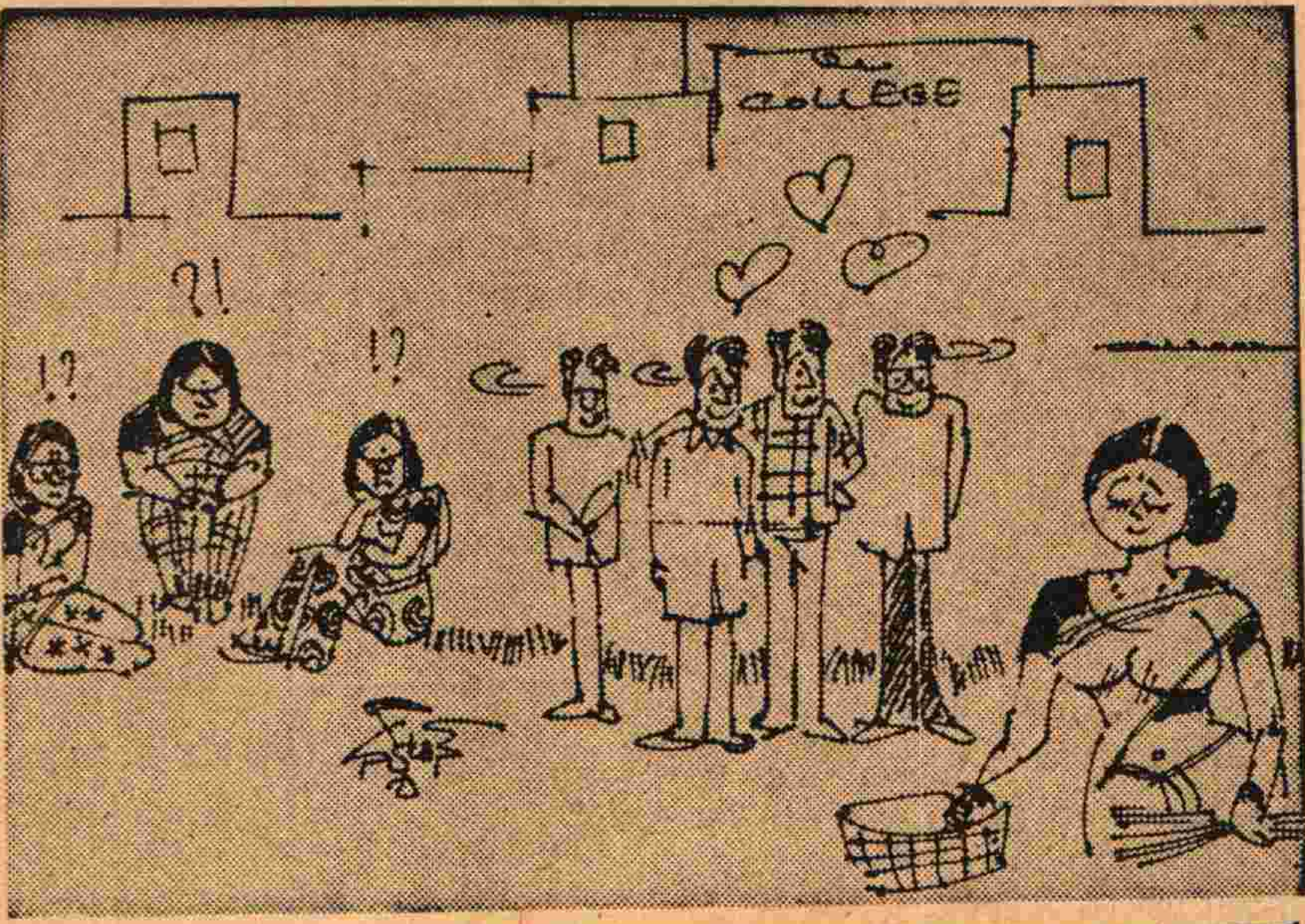

"అమ్మా! తొందర పడకండి. ప్రాణం ఉంది. ఎప్పుడో కదలిక వస్తుంది."

ఆ క్షణం కోసం చకోర పక్షుల మాదిరిగా ఎదురు చూసి ప్రాణాలు కడబట్టి పెడుతున్నారు.

డాక్టర్లు, స్పెషలిస్టులు చిన్నా పెద్దా వస్తున్నారు. చర్చించుకుంటున్నారు. ఆశా భావంతో వేళ ప్రకారం వచ్చి చూస్తున్నారు.

సాయంత్రపు వేళ నీరెండ చెట్ల మీద పడి ప్రకృతికి వింత సోయగా నిస్తున్న వేళ హాస్పిటల్లో విజిటర్ల సందడి అధికంగా ఉన్న వేళ రమణమ్మ గదిలోకి వచ్చింది. రోహిణి ఇంటికి వెళ్ళటానికి సిద్ధమవుతున్నది.

ఇద్దరి ముఖాలూ ఉబ్బరించి ఉన్నాయి. ఒకరి నొకరు పలకరించుకో లేదు. కళ్ళెత్తి ముఖాలలోకి చూసుకున్నారు. వెంటనే దించుకున్నారు.

అదే సమయంలో పరదా పైకెత్తి పట్టుకుని హాస్పిటల్ సూపర్నెంటు గదిలో కాలు పెట్టాడు.

ఇద్దరూ ఆయనకు నమస్కరించారు.

"ఇంటికి వెళ్ళుతున్నారా?" పలకరించినట్టుగా అడిగాడు.

"కోడలు వెళుతుంది. నే నిక్కడ రాత్రిళ్ళు ఉంటాను. ఇంట్లో పని ఎక్కువగా ఉంటే ఆ నాడు నేను ఇంట్లోనే ఉంటాను."

"అలాగా? అయ్యో నిలబడే ఉన్నారు. ఇలా కూర్చోండి."

వాళ్ళు చూస్తుండగా ఆయన ఆ గదిలోకి మూడు నాలుగు సార్లు వచ్చాడు. కాని ఇంత ఆప్యాయంగా పలకరించ లేదు. విస్మయంతో ఇద్దరూ సోఫా మీద కూర్చున్నారు. ఇద్దరి హృదయాలలో ఆశలు రేకెత్తుతున్నాయి. రేపు ఎల్లుండిలో సాంబులో ఏమైనా మార్పు వస్తుందేమో? ఇతడు ఆ శుభ వర్తమానం చెప్పటానికి వచ్చాడేమో? అంతలో వారిద్దరి ముఖాలూ ప్రఫుల్ల మయ్యాయి.

"అమ్మా! మీ రిద్దరూ ఉండగా ఒక మాట చెప్పాలని నిన్నటి నుంచీ చూస్తున్నాను. నేను చెప్పేది జాగ్రత్తగా వినండి. నన్ను అపార్థం చేసుకోకండి. ఇతడికి స్పృహ వచ్చే ఆశలు కనపడటం లేదు. ఇలా ఎన్నాళ్ళుంటాడో చెప్పలేము. ఇప్పటి వరకూ ఇతడి అవయవాలు ఆరోగ్యంగా ఉన్నాయి. ముందు ముందు చెడిపోవచ్చు. అందుకవల్ల ఇతడి కళ్ళు, మూత్రపిండాలు, గుండె తీసి భద్రపరిచి అవసరమైన వాళ్ళకు ఉపయోగిస్తారు. ఇవి చెడిపోయిన వాళ్ళెందరో ప్రాణావశిష్టంగా పడి ఉన్నారిక్కడ. ఇందుకు మీరు అనుమతివ్వాలి." మెల్లగా ఒక్కొక్క మాటే వాళ్ళ ముఖాలు చూస్తూ అన్నాడు సూపర్నెంటు.

ఆ మాటలకు ఇద్దరూ హతాశు లయ్యారు. పంచ ప్రాణాలూ పైకెగిసి పోయినట్లయింది. రోహిణి మోకాళ్ళ మీద తల పెట్టుకుని వెక్కిళ్ళు పడేట్లు రోదించటం మొదలుపెట్టింది.

"డాక్టరుగారూ! నా నాయన ఇంక లేవడా? కళ్ళు తెరచి చూడలేడా? అమ్మా అని నన్ను పిలవడా? ఈ జన్మ కింతేనా డాక్టరుగారూ?" గండి పడిన చెరువులా అయ్యాయి ఆమె కళ్ళు.

"అమ్మా! ఇలా చూడండి. మనకు పనికిరాని వస్తువులతో ఇతరుల ప్రాణాలు నిలుస్తాయంటే సంతోషించ దగిన విషయం కాదమ్మా? మీ బిడ్డను వాళ్ళల్లో చూసుకోవచ్చు. మీరు వాళ్ళకు ప్రాణదానం చేసిన వాళ్ళవుతారు కదా? బాగా ఆలోచించండి."

"నా కడుపున చిచ్చుపెట్టుకుని ఎవరిలోనో నా కొడుకును చూసుకోగలనా, డాక్టరుగారూ?"

"మీరు చూసుకో గలరు. మీ హృదయం విశ్వమంత విశాల మయింది. మీరు మీ కొడుకు దేహంలో ఉన్న కొన్ని అవయవాలతో కొందరు బతుకుతారనుకోండి. వాళ్ళు మీ కుమారులు కారా? బాగా ఆలోచించుకోండి. నిదానంగా నాకు చెప్పండి" అతడు కుర్చీ లోంచి లేవబోయాడు.

దిగ్గున లేచింది రోహిణి.

చింతలు తీర్చే చింతామణి గణపతి

మన దేశం తీర్థాలకూ, పుణ్య క్షేత్రాలకూ ప్రసిద్ధి. ఈ పుణ్య క్షేత్రాలు మన ఆధ్యాత్మికతకూ, హిందూమతం విలువలకూ దర్పణంగా నిర్మించబడి నిలిచి ఉన్నాయి. పుణ్య క్షేత్రాలలో 'కాశీ'కి అగ్ర తాంబూలం ఇస్తారు.

కాశీకే మరో పేరు వారణాసి. 'వరుణ', 'అసి' అనే రెండు నదుల మధ్య ఈ క్షేత్రం ఉండటం వల్ల, ఈ పేరు వచ్చిందని ఒక ప్రథ. 'కాశీ' అంటే ప్రకాశించేది అని అర్థం. ఈ కాశీలోనే విశ్వేశ్వరుడు తన ఇద్దరు భార్యలు—అన్నపూర్ణ, గంగలతో ఉంటున్నాడు. ఈ పట్టణం మధ్యగా గంగ పారడం ఒక విశేషం. గంగకు అటు వైపు అంటే విశ్వేశ్వరుడు పీటం వేసి ఉన్న ప్రాంతాన్ని 'శివకాశి' అనీ, ఇటు వైపు ఉన్న ప్రాంతాన్ని 'వ్యాసకాశి' లేక 'రామ్‌నగర్' అనీ అంటారు.

వ్యాసకాశికి ఆ పేరు రావడానికి కారణం ఉంది. పూర్వం అన్నపూర్ణా—విశ్వేశ్వరులు వ్యాసుని, 'మధ్యాహ్నం' వేళ తప్ప శివకాశిలో అడుగు పెట్టకూడదని శపించారు. ఆ శాప కారణంగా వ్యాసుడు మధ్యాహ్నం మాత్రమే శివకాశికి వెళ్ళి, శివుని దర్శించుకునే వాడు. మిగతా సమయంలో జప తపాలు చేస్తూ, ప్రజలకు పురాణం వినిపిస్తూ కొడుకు శుకదేవునితో పాటు గంగకు అవతలి వైపు నివసించే వాడు.

తన నియమ నిష్ఠల తోనూ, పురాణ కాలక్షేపం తోనూ వ్యాసుడు ప్రజల ఆదరణ పొంద సాగాడు. రోజు రోజుకీ ప్రజలకు వ్యాసుని పట్ల గౌరవ మర్యాదలు ఎక్కువ కాసాగాయి.

వ్యాసుని కీర్తి ప్రతిష్ఠలు విన్న విశ్వేశ్వరునికి ఈర్ష్య కలిగింది. కొన్నాళ్ళకు భక్తులు తనను మరిచిపోయి, వ్యాసుడినే దైవంగా కొలుస్తారేమోనని భయం కూడా కలిగింది. వ్యాసుడు తనభక్తుడే అయినప్పటికీ, తనను మించి పోతాడేమో అనే సందేహం వచ్చి, ఎలాగైనా వ్యాసుని ప్రాధాన్యత తక్కువ చేయాలనే నిర్ణయానికి వచ్చాడు. ఉపాయాన్ని ఆలోచించసాగాడు.

తండ్రి ఆలోచనను తెలుసుకుని, గణపతి అందుకు తగిన ఉపాయం చెప్పాడు. శివుడు సంతోషించాడు.

మరునాడు వ్యాసుడు తన దర్శనం కోసం వచ్చినప్పుడు శివుడు అతన్ని ఒక వరం కోరుకోమన్నాడు. వ్యాసమహాముని ఆ సమయంలో శారీరకంగా బాధ పడుతూ, పురాణం చెబుతూ రాయలేక పోతున్నాడు. అందుకని తను పురాణం చెప్పేటప్పుడు ఒక్క అక్షరంకూడా పొల్లు పోకుండా రాయడానికి ఒక వ్యక్తి కావాలని అడిగాడు. శివుడు 'అలాగే పంపిస్తాను' అని చెప్పాడు.

బి. వి. ఎస్. లక్ష్మి

మరునాడు గణపతి ఒక చిన్న బాలుడి రూపంలో తాళపత్రాలతో సహా వ్యాసుని దగ్గరికి వెళ్ళాడు. ఎంతో తేజస్సుతో ప్రకాశిస్తున్న ఆ 'కపట బాలుడి'ని చూసి వ్యాసుడు సంతోషించాడు. గణపతికూడా వ్యాసునికి సేవలు చేస్తున్నట్టు నటించే వాడు.

ఒక రోజు పురాణం చెబుతూంటే ఆ పిల్లవాడు అసలే అనారోగ్యంతో బాధ పడుతున్న వ్యాసుడిని చాలా విసిగించాడు. అప్పుడు వ్యాసుడు చిరాకుతో 'వ్యాసకాశిలో మరణించిన వారు మరు జన్మలో గాడిదలై పుడతారు' అన్నాడు. గణపతి అర్థం కానట్టు 'ఏమిటి?' అని అడిగి అదే వాక్యాన్ని మూడు సార్లు వ్యాసునితో చెప్పించాడు. దాంతో ఆ మాటలే నిజమయ్యాయి. గణపతి తన పథకం పారినందుకు ఆనందించి అంతర్ధాన మయ్యాడు. విశ్వేశ్వరుని చింత తీరింది.

ఆ నాటి నుంచీ శివకాశిలో మరణించిన వారు మరు జన్మ లేకుండా మోక్షం పొందితే, వ్యాసకాశిలో చనిపోయిన వారు గాడిదలై జన్మిస్తారు అనే ఒక నమ్మకం ఏర్పడింది. ఈ విధంగా వ్యాస మహాముని కీర్తి ప్రతిష్ఠలు తగ్గడం జరిగింది.

విశ్వేశ్వరుని చింత తీర్చిన గణపతి 'చింతామణి' గణపతిగా ప్రసిద్ధి కెక్కి, భక్తుల చింతలు రూపు మాపుతూ, ఇంటింటా ఆరాధింపబడుతున్నాడు.

*

ఆమె లేచే తీరూ, ఆమె కళ్ళూ, ముఖం ఉన్న విధం చూసి సూపర్నెంటు ఒకడుగు వెనక్కు వేశాడు జంకుతో.

"డాక్టరుగారూ! ఆయన దేహంలో నుంచి నేను గోరంత భాగమయినా ఇవ్వను. ఆయన దేహాన్ని తాకనివ్వను. ఆయనకు ప్రాణం ఉండగా, నేను చూస్తూ ఉండగా ఇంత ఘోరం జరగటానికి వీలు లేదు. ఆయన దేహం మీద ఈగయినా వాలడానికి వీలు లేదు" రోహిణి ఆవేశంతో అరిచింది.

"రోహిణీ" రమణమ్మ ఆమె చేతులూ రెండూ పట్టుకుంది. "మన మేమ్ చేసుకుందామూ ప్రాణిని? కదలడు మెదలడు కళ్ళు తెరవడు. నోరు విప్పడు. సాంబును అట్లా ఏళ్ళ తరబడి చూస్తూ ఏడవటమే కాని మన కేమయినా సుఖమా తల్లీ? అల్లా జీవచ్ఛవంలా ఉంటే చూడ గలుగుతున్నావా? రోహిణి లాభం లేదమ్మా. డాక్టరుగారు చెప్పినట్టు మనకు పనికి రాకపోయినా మరొకరికి ఉపయోగ పడి ప్రాణం పోసుకుంటుందంటే ఆ దానం వల్ల ఎంతటి పుణ్యం వస్తుందో బాగా ఆలోచించి చూడు తల్లీ". కళ్ళ నీళ్ళు కారి పోతున్నా రమణమ్మ మాతృ హృదయం విలవిల్లాడి పోతున్నా డాక్టరు గారి మాటల్లోని అర్థాన్ని గ్రహించింది.

'లేదు. నా కీ పుణ్య కార్యాల పట్ల నమ్మకం లేదు. నన్ను ప్రేమించిన హృదయాన్ని నన్ను లాలించి పలికించిన ఆ విశాల నయనాలను నే నీవిధంగా నయినా చూసుకుని బతుకుతున్నాను. నా ఆశలు చంపకండి. నన్ని విధంగా నయినా బతక నీయండి.'' అరిచి అరిచి పడిపోయింది రోహిణి

రమణమ్మ కోడల్ని చూసి అదిరి పోయింది.

"అమ్మా. ఇలా అనుజ్ఞ లేనిదే కాలి గోటినయినా మేము తియ్యం. ఆలోచించుకోండి. రేపు నేను మళ్ళీ వస్తాను" సూపర్నెంటు లేచి వెళ్ళాడు.

రోహిణి అపస్మారకంలో పడి ఉంది. ఏదేదో అవ్యక్తాలాపన చేస్తున్నది.

ఆ తల్లికి కాళ్ళూ చేతులూ ఆడటం లేదు.

డాక్టరు రోహిణి ముందు ఈ ప్రస్తావన తీసుకురాకుండా ఉండవలసింది.

అవును. రోహిణి మాట నిజమే. తా కింకో కొడు కున్నాడు. మరి రోహిణికి?

ఈ రోహిణి—సాంబులు చిన్ననాటి నేస్తాలు. చిన్నప్పటి నుంచీ ఒకటిగా తిరిగే వారు. ఆడుకునే వాళ్ళు. సాంబు రోహిణిని ఏడిపించాలని ఆమె వెంటపడు గెత్తి, చెవులు మెలి పెట్టి "ఇప్పటినుండీ నీ దోస్తు కటీఫ్" అనేవాడు. కాని ఆమె కన్నీళ్ళు చూసి అంబుదు నిమిషాలలోనలే వచ్చి, భుజ మీద చెయ్యేసి "దోస్తు" అంటూ తన కుడి చేతి బొటన వేలిని ఆమె బొటన వేలికి బలవంతంగా తాకించే వాడు అటువంటి స్నేహం ప్రేమగా రూపొందింది. పెళ్ళి మాటలు కొచ్చేసరికి సాంబు తండ్రి పది వేలడిగాడు.

రోహిణి తండ్రి వెయ్యి రూపాయల జీతగాడే. కాని నలుగురు ఆడపిల్లల తండ్రి. ఇంతగా ప్రేమించు కున్న పిల్లలకు డబ్బు విడదీస్తుందా అనుకున్నాడు.

కాని విడదీసింది.

డబ్బు సంచులతో వచ్చిన వనజ రెండు సంవత్సరాలే ఉంది. పది రోజుల బాలింత అనుకోకుండా బిడ్డను తల్లి లేని దాన్ని చేసి వెళ్ళిపోయింది.

రోహిణి ఇదంతా చూస్తూనే ఉంది. తను చేసుకో లేదని ఆమె సాంబు మీద కోపగించ లేదు. సాంబు పట్ల ఆమె ప్రేమ పున్నమి నాటి వెన్నెలా ఇంకా విరియు కాస్తూనే ఉంది. అతడు మరొకరి వాడయితేనేం తను ప్రేమించడానికి? ప్రేమించ టానికి పెళ్ళే కావాలా? శారీరక మయిన ఆనందమే కావాలా? ఏ పని చేస్తే అతడి కిష్టమో ఏ పని చేస్తే అతడికి సహకరించి నట్లవుతుందో ఆ పని చేసి తాను సంతోషించ కూడదా? ఇది ఏక పక్షమే అయినా ఆమె ప్రేమకు ప్రతిబంధకం కాలేదు.

వనజ చనిపోయిన నాడు అందరూ తలలు పట్టుకుని కూర్చుంటే, ఏడ్చి గుక్కలు పెట్టే పసిబిడ్డను మేడ దిగి వచ్చి అక్కున చేర్చుకున్నది రోహిణి.

సాంబు అన్నోదకాలు విసర్జించి దిగాలు పడి కూర్చున్నాడు. వేళ గడిచినా అతడు పెరిగిన గడ్డాన్ని గియ్యలేదు.

సాంబు తిరిగి ప్రపంచంలో పడాలంటే అతడికి తిరిగి పెళ్ళి చెయ్యాలని తల్లి దండ్రులు ఆలోచిస్తున్నారు. మాఘో నెల వచ్చేసరికి ఉహాస్త్రై కి బుస్తున పొంగింది.

రోహిణికికూడా ఈ వార్త తెలిసింది.

చీకట్లో గదిలో మంచం మీద వెల్లకిలా పడుకుని కళ్ళు మూసి చూస్తున్న సాంబు గదిలోకి వెళ్ళింది రోహిణి.

అడుగుల చప్పుడు విని లేచి లైట్లు వేశాడు.

ఆమెను చూడగానే బొమ్మలా నిలబడ్డాడు.

ఆమె తన పెళ్ళయిన తరవాత తన కంటబడ లేదు. భార్య పోయిన నాడు ఎక్కడి నుంచి వచ్చిందో వచ్చి, ఏడుస్తూన్న పిల్లను అక్కున చేర్చుకుంది. మళ్ళీ కనపడలేదు. ఆమెతో మాట్లాడి ఎన్నాళ్ళయింది?

ఆమెను పలకరించడానికే అతడికి ముఖం చెల్లటం లేదు. ఏదో అపరాధం చేసినట్టుగా గుండె కొట్టుకుంటోంది. తల భూమి లోకి దిగిపోతోంది.

"సాంబూ."

"కూర్చో రోహిణీ" దగ్గరగా ఉన్న కుర్చీ ఆమె నిలబడి ఉన్న వైపుకు జరిపాడు.

"నీవు మళ్ళీ పెళ్ళి చేసుకుంటావని తెలిసింది. నీ ప్రేమ చిహ్నంగా నీ మనస్తాపంగానా నా దగ్గిర ఉండాలి. ఆ పాపను నా కిస్తావా—పెంచుతాను?" అడిగింది. గాఢంగా ప్రేమించుకున్నప్పటికీ డబ్బు కోసం వేరే పెళ్ళి చేసుకున్న సాంబును ఆప్యాయంగా "రోహిణీ! ఈ గుండెబలం లేని వాడితో ఇంకా మాట్లాడాలనిపిస్తోందా? నేను పిరికివాడిని. సిగ్గుతో తల వంచుకుంటున్నాను."

"సాంబూ! నీవు ధైర్యంతో నన్ను పెళ్ళి చేసుకోలేకపోయావు. కాని నీ మనసు నిండా నేనే ఉన్నాను. కాదని చెప్పగలవా? చెప్పలేవు. అందుకని నీ ప్రేమ చిహ్నంగా పాపను పెంచుతాను. పాపలో నిన్ను చూసుకుంటానని తల్లా పెద్దదవుతుంది. రాబోయే నీ భార్య నీ పాపను ప్రేమతో పెంచలేదు."

"అందుకన్నాడా నాకు ముఖం చెల్లటం లేదు రోహిణీ".

ఆ గది పక్కగా వంట ఇంట్లోకి వెళ్ళుతున్న రమణమ్మ వాళ్ళ సంభాషణ పూర్తిగా విన్నది. ఆ మాటలు ఆమె గుండెలో సూదుల్లా గుచ్చుకున్నాయి. గదిలోకి నడిచింది. వాళ్ళిద్దరి ముఖాలవైపు చూసింది. రోహిణికి జరిగిన అన్యాయాన్ని జ్ఞాపకం తెచ్చుకుంది. గుండె నీరయింది.

చప్పున రోహిణి రెండు చేతులూ పట్టుకుంది. గుండె కావలించుకుంది.

"అమ్మా! రోహిణి నీ కొకసారి అన్యాయం చేసి నష్టపోయాము. ఈ సారి నీ కన్యాయం చేయలేనమ్మా. ఈ బిడ్డే కాదు. సాంబూ నీ వాడే. ఈ ఇల్లు నీది. రేపటి నుంచీ నిర్వహించుకో తల్లీ" ఆమెను గుండెకు చేర్చుకుంది.

• • •

అచేతనంగా పడి ఉన్న రోహిణిని చూడగానే రోహిణి–సాంబుల పెళ్ళి ప్రస్తావనలు మనసులో మెదిలాయి రమణకు. కన్నార్పకుండా వెర్రి ప్రేమతో బతుకుతున్న రోహిణి వంకే చూస్తోంది రమణమ్మ.

రాత్రి వేళ నిశ్శబ్దంగా ఉన్న ఆ హాస్పిటల్లో అక్కడక్కడ దగ్గులూ మాటలూ నెమ్మదిగా వినిపిస్తున్నాయి. వేకువ జామున నైట్ డ్యూటీ నర్సు అందరికీ టెంపరేచరు చూడటానికి నాలుగు గంటలకే బయలు దేరింది. తన వార్డులో కింద అంతస్తులో అందరికీ చూసి పైకి వచ్చింది.

రమణమ్మ, రోహిణిలు సోఫా మీద కూర్చుని ఉన్నారు.

"ఏమనమ్మా, నిద్ర పోలేదా?" అంటూ వెళ్ళి సాంబు టెంపరేచరు చూసింది. వెంటనే కిందికిదిగి నైట్ డ్యూటీ డాక్టరుతో తిరిగి వచ్చింది.

"నిద్ర పోకుండా ఇలాగే కూర్చున్నారా రాత్రంతా" అంటూ వాళ్ళను పలకరించి, రోగిని చెయ్యి పట్టుకుని నాడి చూశాడు. స్టెతస్కోపుతో గుండె పరీక్ష చేశాడు.

అతడి ముఖం పాలి పోయినట్టయింది. గబగబా ట్యూబులన్నీ తీసి వేశాడు. రోగికి ఆపాదమస్తకమూ దుప్పటి కప్పాడు.

ఏమిటిది? పరీక్ష చేసి ట్యూబులన్నీ తీసేశాడు. ఇంక వాటితో పని లేదా?

మెట్లు వరకు వచ్చి రమణమ్మ డాక్టర్ని అడిగింది. "డాక్టరుగారూ? బాబు రేపు కళ్ళు తెరుస్తాడా?" అని.

"అయిపోయిందమ్మా అంతా అయి పోయింది." గబగబా మెట్లు దిగాడు.

రమణమ్మ బొమ్మలా నిలబడి పోయింది. రోహిణి గోడకు ముఖం వాల్చింది.

వార్డు బాయ్ టాక్సీ తెచ్చాడు. ఆ రెండేళ్ళూ సాంబుకు వైద్యం చేసిన డాక్టర్లిద్దరూ, నర్సులూ వార్డు బాయిస్ అంతా వాళ్ళను ఓదార్చి టాక్సీ ఎక్కించారు.

కారులో కూర్చుని సాంబును తన ఒడిలో పడుకోబెట్టుకుని, అతడి జుట్టును చేత్తో నిమురుతూ "సాంబూ! నాతో కటీఫ్ చేసి వెళ్ళిపోతున్నావు. నీ కోపం తాటాకు మంటని నాకు తెలుసులే. మళ్ళీ రాగా దోస్తీ చేసుకుంటా."

ఆమె కన్నీటితో అతడి పైన కప్పిన దుప్పటి తడిసి పోతూంది.

*

ఎవరు దొంగ?

డాక్టర్ మహీధర నళినీ మోహన్

గుప్పెట్ట నిదురపోవ
రిగొల్ల కన్ను గప్పి
ఒడే లోక తెగ బలిసిన
గొర్రెపిల్ల నెత్తుకొచ్చె
కిక్కురు మనకుండ దాని
డొక్కచీరి బహు రుచిగ
నక్కి నక్కి యాడుకొచ్చె
పక్కనున్న చిట్టడవికి.
పిట్టలైన దూరలేని
దట్టమైన పొదలలోన
ఇతర మృగము లరయలేని
ఏకాంత స్థలములోన
గోరువెచ్చనైన లేత
గొర్రెపిల్ల ల్లమేత
అపురావుని తోడే
లాంగించె కడుపునిండ
కాని సగం తినేసరికి
దాని పొట్ట నిండిపోయె
సరే రేపు తినవచ్చని
మిగులు సరుకు దాచియుంచె
ఇష్టమైన భోజనమ్ము
పొట్టనిండ పడగ నిట్టె
సేద దీర్చు చిరుగాలికి
తోడేలుకి కునుకు పట్టె
ఆ పొదలకు సమీపాన
కాపురమ్ము సేయుచుండె
పిల్లాజెల్లలతో నొక
బిలములోన మూషికమ్మ
గుమ్ముగుమ్మనుచు మాంసపు
కమ్మని వాసన గ్రహించి
ఎంకసాని సడిసేయక
కలుగునుండి వెలికి వచ్చె
చిట్టి గట్టి పళ్ళు పెట్టి
మాంసమింత పినరు పీకి
దౌడుతీసె మెరుపులాగ
తన బిడ్డల కలుగులోకి
ఆ యలికిడి విన్నంతనె
తోడేలుకి తెలివి వచ్చె
తన సొత్తుకి కలుగుచున్న
ప్రమాదమ్ము తెలిసివచ్చె
ఇక్కడ తానుండగానె
ఇంత ధైర్యమెక్కడిదని
వెర్రి కోపమెగసి వచ్చె
బిగ్గరగా నరువజొచ్చె
"దొంగ! దొంగ! పట్టుకోండి!
దొంగిలించి నా వస్తువు
పారిపోవుచుండెనదే
పట్టుకోండి! పట్టుకోండి!"

* * * *

దొంగతనంచేసి యొకడు
దొంగయనును వేరొకనిని
పెద్ద దొంగ, చిన్న దొంగ
భేదమిదే లోకంలో.

*